Nr 53

Konstitutionsutskottets betänkande med anledning av motion om slopande av sekretesskyddet för handlingar i besvärsmål rörande reklamskatt.

Motionen

I motionen 1974:97 av herr Björk i Gävle (c) hemställs "att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t beslutar att handlingar i ett reklamskatteärende, vari besvär anförs till regeringsrätten, icke skall sekretessbeläggas".

Motionen behandlar de förhandsbesked som riksskatteverket enligt förordningen om skatt på annonser och reklam under vissa förutsättningar har att meddela i reklamskattefrågan. Det framhålls därvid att de skäl som anförs i besvären till regeringsrätten över riksskatteverkets beslut i en förhandsbeskedfråga, ofta är sådana att det bör vara till fördel om de ges allmän kännedom samt att en debatt kring frågorna vore värdefull med hänsyn till att regeringsrättens domar ofta är prejudicerande.

Gällande rätt m. m.

Enligt förordningen om skatt på annonser och reklam (1972:266) skall riksskatteverket på ansökan av den som bedriver eller ämnar bedriva verksamhet som medför skattskyldighet till reklamskatt under vissa angivna förutsättningar meddela förhandsbesked bl. a. huruvida annons eller reklam är skattepliktig. Besvär över riksskatteverkets förhandsbesked i fråga om reklamskatt skall upptagas och avgöras av regeringsrätten.

Enligt 17 § tredje stycket lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar (sekretesslagen) får handlingar i ärende angående förhandsbesked i taxerings- eller skattefrågor inte utan samtycke av den som sökt beskedet utlämnas till annan tidigare än 20 år från handlingens datum.

Ifrågavarande bestämmelse i sekretesslagen tillkom 1951 i anslutning till att möjligheten att erhålla förhandsbesked i taxerings- och skattefrågor infördes. Departementschefen anförde som motivering till sekretessbestämmelsen bl. a. att ett utnyttjande av möjligheten att erhålla förhandsbesked ofta skulle nödvändiggöra ett redovisande av uppgifter, beträffande vilka ett berättigat krav på sekretesskydd förelåg. Departementschefen framhöll dock, att ett förhandsbesked kunde vara av betydande intresse för myndigheter och enskilda som ville hålla sig underrättade om rättstillämpningen och att sekretesskyddet därför inte borde utgöra något hinder för nämnden att på lämpligt sätt och med iakttagande av sekretessintresset ge allmän kännedom åt principiella ställningstaganden.

Vid utskottsbehandlingen (KU 1951:21) segrade till en början en mening som gav uttryck för uppfattningen att sekretesskydd för myndighetsbeslut borde föreligga endast när ett offentliggörande av beslutet med hänsyn till däri förekommande upplysningar om affärs- och driftförhållanden kunde lända sökanden eller annan till men.

Reservanterna i utskottet följde däremot propositionens förslag och uttalade därvid bl. a.:

Betänkligheterna mot det i propositionen föreslagna vittgående sekretessskyddet minskas tillika av den möjlighet till insyn i myndigheternas verksamhet i ifrågavarande ärenden, som likväl förefinnes, i det en sökande, som finner myndighetens beslut i hans ärende anmärkningsvärt, äger bringa beslutet till offentligheten. Härtill kommer att det föreslagna sekretesskyddet, såsom departementschefen framhållit, icke bör utgöra hinder för att av riksskattenämnden antagna principer bringas till allmän kännedom. Utskottet vill i anslutning till detta departementschefens uttalande framhålla såsom önskvärt, att i instruktionen för nämnden intages en föreskrift, att av nämnden tillämpade principer i ärenden om förhandsbesked skola offentliggöras.

Sedan kamrarna stannat i olika beslut skedde sammanjämkning i utskottet, varvid utskottet som sitt yttrande med tillstyrkan till propositionen antog reservanternas förslag (KU 1951:25). Riksdagen följde utskottet.

Pågående utredningsarbete

Offentlighets- och sekretesslagstiftningskommittén (OSK) har i år lagt fram ett utkast till lag om allmänna handlingar och en diskussionspromemoria i anslutning härtill. I förslagets 28 § behandlas sekretesskydd för förhandsbesked. I första stycket stadgas sålunda att handlingar som inkommit till myndighet eller där upprättats i ärende rörande taxering till eller uppbörd av skatt samt taxerings- eller skattekontroll inte får utlämnas. Enligt tredje stycket får beslut eller annan handling som anger utgången i mål eller ärende hemlighållas endast om det gäller bl. a. förhandsbesked i taxeringsfråga. I nu ifrågavarande hänseende innehåller således förslaget ingen ändring i förhållande till gällande rätt. Det kan anmärkas att inte heller OSK:s föregångare, offentlighetskommittén, föreslog någon ändring i förevarande hänseende.

Utskottet

Motionen behandlar de förhandsbesked som riksskatteverket enligt förordningen om skatt på annonser och reklam under vissa förutsättningar har att meddela i reklamskattefrågor och syftar till att avskaffa sekretesskyddet för sådana handlingar när besvär i ärendet anförts till regeringsrätten.

Förevarande sekretessbestämmelse är enligt förarbetena avsedd att tillvarata sökandens intresse, eftersom ett utnyttjande av möjligheterna att erhålla förhandsbesked ofta nödvändiggör redovisning av uppgifter för vilka ett berättigat krav på sekretesskydd föreligger. I konsekvens härmed kan sekretessen hävas efter samtycke av sökanden.

Det är självfallet angeläget med en debatt om rättstillämpningen i förevarande frågor. Kravet härpå kan dock enligt utskottets mening uppfyllas utan att sekretessintresset åsidosätts. Förutom den debatt som den enskilde sökanden själv kan initiera vill utskottet erinra om den publicering rörande förhandsbesked som förekommer t. ex. i riksskatteverkets meddelanden och RRK (rättsfallsreferat från regeringsrätten och kammarrätten).

Utskottet, som vill erinra om den översyn av sekretesslagstiftningen som pågår inom offentlighets- och sekretesslagstiftningskommittén, avstyrker på anförda skäl motionen.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1974:97.

Stockholm den 29 oktober 1974

På konstitutionsutskottets vägnar
HILDING JOHANSSON

Närvarande: herrar Johansson i Trollhättan (s), Boo (c), Werner i Malmö (m), Sten Andersson i Stockholm (s), Bergqvist (s), Fiskesjö (c), Karlsson i Malung (s), Björck i Nässjö (m), Svensson i Eskilstuna (s), Jonnergård (c), Molin (fp), Johansson i Malmö (s), Nordin (c), Gustavsson i Ängelholm* (s) och Berndtson (vpk).

* Ej närvarande vid justeringen.

GOTAB 74 8161 Stockholm 1974